

Всеукраїнський молодіжний економічний форум

Економіка України: шляхи виходу із кризи

Збірник рішень завдань I туру Форуму

Всеукраїнський молодіжний економічний форум – це масштабний соціальний проект, покликаний виявити та об'єднати молодих людей, які здатні впливати на майбутнє України та брати активну участь у відбудові її економіки

Форум старував у вересні 2015 року з конкурсу проектів

У I турі перед командами стояло завдання: уявити себе новообраною адміністрацією свого населеного пункту, проаналізувати потенціал свого регіону та у форматі есе запропонувати проекти покращення його соціально-економічних показників

ОФІЦІЙНА СТОРІНКА ФОРУМУ

/ 2015 /

Львівська область

- Львівський техніко-економічний коледж 271
- Національний університет «Львівська політехніка» 275
- Львівський державний університет фізичної культури 279
- Відокремлений підрозділ Львівська філія Київського національного університету культури і мистецтв / Відділення підготовки молодших спеціалістів 283
- Львівський фізико-математичний ліцей-інтернат при ЛНУ імені Івана Франка 288
- Львівський фізико-математичний ліцей-інтернат при ЛНУ імені Івана Франка 292
- Львівський фізико-математичний ліцей-інтернат при ЛНУ імені Івана Франка 297

Миколаївська область

- Іванівська ЗОШ I-III ст. імені Івана Рачкова Очаківського району Миколаївської області 301
- Шевченківська ЗОШ I-III ст. Жовтневого району Миколаївської області 305

Одеська область

- Ізмаїльський державний гуманітарний університет 309
- Одеська національна академія харчових технологій; ДВНЗ «Одеський коледж економіки, права та готельно-ресторанного бізнесу» 314
- Ізмаїльський державний гуманітарний університет 318
- Ізмаїльський державний гуманітарний університет 323
- Теплодарська загальноосвітня школа I-III ступенів 326

Полтавська область

- Потоківська загальноосвітня школа I-III ступенів 329
- Опішнянська спеціалізована школа I-III ступенів 332
- Червонозаводська загальноосвітня школа I-III ступенів № 1 Лохвицької районної ради Полтавської області 335
- Білицька загальноосвітня школа I-III ступенів № 1 Кобеляцького району Полтавської області 339
- Полтавська обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів з поглибленим вивченням окремих предметів та курсів при Кременчуцькому педколеджі імені А.С. Макаренка 343

Рівненська область

- Рівненський державний гуманітарний університет 347
- Коледж інформаційних технологій та землевпорядкування Національного авіаційного університету 351
- Рівненська Мала академія наук учнівської молоді 355
- Рівненська гімназія «Гармонія» Рівненської міської ради 359
- Рівненська загальноосвітня школа I-III ступенів Рівненської міської ради 362

Сумська область

- Роменський коледж Державного вищого навчального закладу «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» 366
- Сумський державний університет 369
- Білопільська загальноосвітня школа I-III ступенів № 2 Білопільської районної ради Сумської області 374
- Охтирська гімназія Охтирської міської ради Сумської області 378
- Охтирська загальноосвітня школа I-III ступенів № 2 Охтирської міської ради Сумської області 381
- Козацький навчально-виховний комплекс «Загальноосвітня школа I-III ступенів – дошкільний заклад» Конотопської районної ради 385

Тернопільська область

- Галицький коледж імені В'ячеслава Чорновола 389
- Галицький коледж імені В'ячеслава Чорновола 392
- Тернопільська загальноосвітня школа I-III ступенів № 19 395
- Тернопільська загальноосвітня школа I-III ступенів № 21 398
- Тербовлянський навчально-виховний комплекс Тернопільської обласної ради 401

Харківська область

- Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» 404
- Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця 408
- Харківський національний автомобільно-дорожній університет 411
- Харківський навчально-науковий інститут ДВНЗ «Університет банківської справи» 415
- ДВНЗ «Університет банківської справи», Харківський навчально-науковий інститут 420
- Балаклійський ліцей Балаклійської районної державної адміністрації Харківської області 423
- Харківський національний університет імені Василя Назаровича Каразіна 427
- Харківська гімназія № 163 Харківської міської ради Харківської області 433
- Державний вищий навчальний заклад «Харківський коледж текстилю та дизайну» 436

Херсонська область

- Херсонський академічний ліцей імені О.В. Мішукова Херсонської міської ради при Херсонському державному університеті 441
- Херсонський ліцей Херсонської обласної ради 444
- Каховський навчально-виховний комплекс «Гімназія – спеціалізована школа I ступеня з поглибленим вивченням іноземних мов» Каховської міської ради Херсонської області 448

Хмельницька область

- Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут 452
- Навчально-виховний комплекс «Загальноосвітня школа I-III ступенів», гімназія № 5 456

Черкаська область

- Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького 459
- Черкаський державний бізнес-коледж 464
- Кліщинський навчально-виховний комплекс «Дошкільний навчальний заклад – загальноосвітня школа I-III ступенів» 468

Чернівецька область

- Чернівецька гімназія № 1 ім. Т.Г. Шевченка 471

Чернігівська область

- Чернігівський національний технологічний університет 474
- Ніжинська загальноосвітня школа I-III ступенів № 7 479
- Загальноосвітня спеціалізована школа фізико-математичного профілю № 12 міста Чернігова 483
- Талалаївська загальноосвітня школа I-III ступенів 487

Всеукраїнський молодіжний економічний форум

Економіка України: шляхи виходу із кризи

Рішення завдання I туру
Сумська область

Сумський державний університет

СКЛАД КОМАНДИ

Потапенко Катерина

Іванов Олександр

Кремнев Олександр

Омельяненко Віталій Анатолійович

Традиційно склалася думка, що краще розвиваються великі регіони і насамперед столиця. Однак на карті України є перспективні області з багатою історією і потужним потенціалом у сфері промисловості, сільськогосподарства й туризму. До таких, на нашу думку, відноситься і Сумська область, яка зараз, однак, за типологією регіонів за проектом ЄС «Підтримка сталого регіонального розвитку в Україні» належать до регіонів з низьким рівнем та уповільненням розвитку через ряд проблем, що підтверджується і рейтингами Кабінету Міністрів України, і рейтингами комфортності життя. Область має середній загальний індекс людського розвитку, погіршений загальнодержавними тенденціями, станом ринку праці, інфраструктури, демографією і станом довкілля.

Внаслідок економічних проблем та соціальних тенденцій демографічна ситуація одна з найгірших в Україні (від’ємний природний та міграційний приріст – природне скорочення населення становить 7,8 особи на 1000 наявного населення, коефіцієнт міграційного приросту населення склав -13 осіб на 10 тис. населення (середній показник по Україні +7 осіб на 10 тис. населення), загострення незбалансованості співвідношення між чоловіками та жінками, диспропорцій вікових груп) та містить високі ризики для майбутнього розвитку території і призводить до зростання демографічного навантаження.

На фоні скорочення капітальних видатків та інвестицій, зокрема іноземних, для підприємств області характерні високий рівень фізичного зносу основних фондів, застарілість технологій, а також експортна орієнтація, особливо на ринки Російської Федерації, що становлять базові загрози. Незадовільним станом також характеризується і продовольча безпека регіону: імпорт готових харчових продуктів регіону значно перевищує експорт (імпорт – 197,6, експорт – 147,6 млн дол. США).

В таблиці показаний фрагмент SWOT-аналізу Сумської області

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none"> • Науковий потенціал та мережа науково-дослідних установ • Наявність унікальних розробок • Наявність природних ресурсів • Наявність об’єктів для інвестування 	<ul style="list-style-type: none"> • Поганий стан інфраструктури • Низька частка підприємств з високою доданою вартістю • Наявність шкідливих виробництв • Нестача привабливих об’єктів для інвестицій
Можливості	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> • Розвиток високотехнологічного АПК • Активізація інноваційно-інвестиційних процесів • Надання додаткових ресурсів в рамках децентралізації та об’єднання громад 	<ul style="list-style-type: none"> • Демографічна криза • Деградація природних ресурсів • Неефективне управління на різних рівнях • Відсутність стратегічних комунікацій в соціально-економічній системі

Те, що Сумська область є регіоном без вираженої спеціалізації (промислової чи аграрної), формує відповідні умови використання більш креативних підходів до формулювання стратегічних цілей та необхідність використання системного підходу. Виходячи з цього, стратегічний план розвитку регіону має базуватися на взаємопов’язаних завданнях, що базуються на розумінні поточної ситуації та рівня розвитку області, її міст та районів, спрямовані на забезпечення досягнення стратегічного бачення та створення регіону, у якому ефективно поєднуюватимуться висока якість людського капіталу, інноваційна промисловість, екологічне сільське господарство та безпечне довкілля.

Для розробки концептуальних засад розвитку регіону ми пропонуємо використати стратегію «розумної спеціалізації», засновану на виявленні й розвитку унікальних інноваційних галузей регіону при поєднанні чотирьох інституційних елементів (рис. 1).

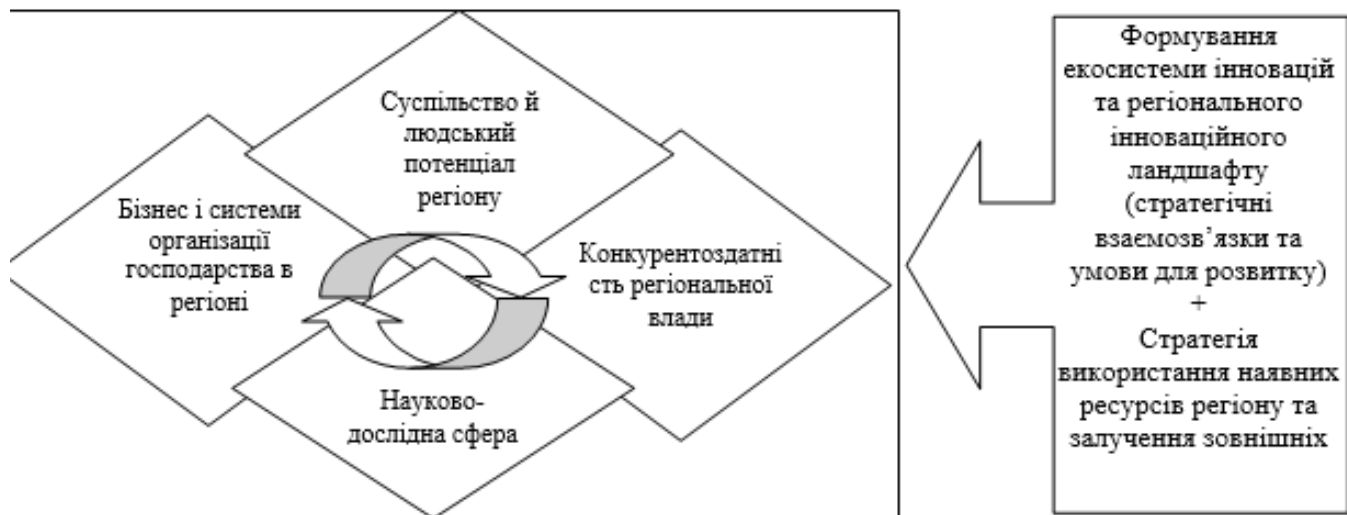

Рис. 1. Схема складових розвитку Сумського регіону

Розроблені нами пропозиції побудовані таким чином, що, протягом їх реалізації забезпечити вплив як на реалізацію поточних проектів регіонального розвитку, так і на стратегічну перспективу. Пріоритетне значення має розвиток процесів взаємодії і комунікацій. Згідно з провідними концепціями, інновації активно розвиваються переважно у відкритих і гнучких спільнотах разом з дистанцією влади. Тому в контексті передачі повноважень на місцевий рівень влада має намагатися вибудувувати нові відносини з бізнес-структурами та експертним співтовариством. Незважаючи на те що при розробці стратегій вимога участі бізнес-структур та експертного співтовариства з формальної точки зору була виконана, у реальності цей процес тільки починає розвиватися, часто має формальний характер і ще далекий до побудови ефективно діючої мережевої конфігурації.

Завданням управління розвитком території має стати формування та підтримка механізму самоорганізації суспільства (спільна діяльність на основі локальної ініціативи), що запускається в дію людьми, працює за їхньої допомогою та дозволяє одержати результат розвитку території з врахуванням специфіки місцевих інтересів. Головними завданнями, які ми пропонуємо реалізувати у розвитку місцевих спільнот, є нарощення здібностей населення (capacity building) та наділення його владою (community empowerment), перетворення місцевих жителів з суб'єктів впливу в суб'єкти дії, розвиток партисипативної демократії і залучення жителів у розвиток території (enhanced participation).

Реалізувати пріоритети регіону ми пропонуємо через конкурсні регіональні проекти (за аналогією з національними) – проекти, спрямовані на вирішення та фактори реалізації яких знаходяться в компетенції органів влади. Виходячи з проведеного аналізу, для Сумської області такими проектами, на нашу думку, мають бути наступні:

1) розвиток екологічного підприємництва, зокрема в АПК та переробці відходів. Ми пропонуємо не нехтувати традиційним агропромисловим кластером, а розвивати його на інноваційній основі. Важливим також є відновлення цукрових заводів, чим ми закладемо фундамент для цілої низки інших підприємств та розвитку регіону.

На даний момент у регіоні переробляється до 33% загальної кількості відходів. Пропонується встановлення потужностей для сортування та вторинної переробки відходів світового зразка. Таким чином, в регіоні значно знизилася б кількість шкідливих викидів в атмосферу та інтенсивність забруднення й з'явилася можливість реалізовувати продукти переробки відходів, отримуючи додаткові доходи до регіонального бюджету;

2) розвиток неаграрних видів бізнесу (народні промисли і ремесла, сільський зелений туризм тощо) як умова збереження й самозайнятості сільського населення. Для розвитку даних видів бізнесу на сільських територіях варто створити систему навчально-консультаційної підтримки у формі спеціальних навчальних програм з підприємництва;

3) розвиток та відновлення наукоємних виробництв в рамках регіонального проекту «Нові шляхи від науки до виробництва» на основі підприємств, що ще володіють інноваційним потенціалом та необхідні для розвитку економіки країни та регіону, в т. ч. ВПК, через мережі підтримки технологій та академічного підприємництва. За умови підтримки регіональної влади також пропонуємо розвивати наукоємні галузі виробництва на основі існуючих лабораторій та виробничих потужностей університетів, що можуть розвивати область у напрямі інноваційної діяльності.

Одним з головних проектів має стати відновлення виробництва електронних приладів для науки в рамках технопарку «Наукові та навчальні прилади».

На базі вишів та технічних навчальних закладів пропонується впроваджувати систему відносин з регіональними та державними підприємствами шляхом сприяння регіональної влади, збільшення числа фундаментальних і прикладних досліджень у галузі територіального розвитку, розширення зв'язків на міжнародний рівень. Таким чином, пропонується формування вишами власних бюджетів (автономія).

Доцільною є розробка стратегій інноваційного розвитку стратегічних підприємств (особливо державних, наприклад, Шосткинський казенний завод «Імпульс» та державне підприємство «Авіакон») на основі методології «3f Corporate Strategy» (First to New Ideas, Fastest to Implement Change, Finest Customer Service) при організації трансферу технологій;

4) розвиток інфраструктури та сервісної економіки, зокрема в сільській місцевості, як джерела економічного зростання та якості життя;

5) використання «банків часу», що є доцільним з огляду на складний економічний стан для послаблення економічної напруги та надання послуг особам й особами, що не мають можливості працевлаштуватися. Мережа «банків часу» в регіоні та Україні наразі не доступна для суспільства, а тому виходячи з тенденцій коворкінгу варто взяти до уваги даний альтернативний варіант розвитку економічних відносин громадян, оскільки впровадження та популяризація «банків часу» в межах регіону, країни може позитивно вплинути на соціально-економічний стан суспільства та країни;

6) туристичний маркетинг області як регіону з унікальною історико-культурною спадщиною (в області нараховується близько 1,5 тис. пам'яток історії, 700 археології, понад 100 монументального мистецтва і 600 пам'яток архітектури);

7) розробка та просування бранда області («ІННОВАЦІЙНИЙ (АБО ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНИЙ) ЕКОРЕГІОН») та його використання в усіх заходах, використання методів маркетингу територій та продукції («Вироблено на Сумщині») за допомогою залучення експертів (консультантів). В рамках реалізації напряму пропонуємо реалізувати такі ініціативи: створення консультативної служби, яка б на професійному рівні займалася питаннями маркетингу області; створення групи для презентаційного інформування потенційних інвесторів, інвестиційних фондів про економічний потенціал області на виставках, форумах за кордоном та в Україні; формування і забезпечення прозорого механізму надання місцевих ресурсів для підприємницької діяльності.

Для інформаційного забезпечення інноваційно-інвестиційних процесів пропонуємо через Сумський регіональний центр з інвестицій та розвитку надавати інформаційну підтримку інвесторам, зокрема іноземним, щодо дозвільних та реєстраційних процедур; проводити моніторинг загальноукраїнських та міжнародних презентаційних заходів та надавати інформаційну та фінансову допомогу підприємствам регіону щодо участі в даних заходах; модернізувати інвестиційний сайт з врахуванням експертної думки, який має стати віртуальним представництвом взаємодії органів влади, консультативних та професійних органів, інвесторів та потенційних об'єктів інвестування, призначений для ефективної взаємодії інвесторів, ініціаторів інвестиційних проектів й органів влади; визначити та виділити виробничі приміщення, придатні для розміщення інвестиційних проектів (наприклад центри колективного користування); забезпечити включення регіональних бізнес-структур у реалізацію пріоритетних національних проектів та програм (зокрема через механізм торгово-промислової палати, що з 2015 року входить до Національного комітету Міжнародної торгової палати, та громадських об'єднань).

Вважаємо, що найбільш зручно розвиток пріоритетів в Сумській області можна реалізувати у формі мережі, через яку реалізується кластерна політика та в якій підтримка політики не централізована, а розпо-

ділена серед різних громадських і приватних агентів, які координуються в рамках загальних стратегічних цілей.

Змістом «розумної» кластерної політики має стати відбір не стільки кластерів, скільки проектів, які вони пропонують, оскільки вибір сильних кластерів не означає вибір сильних спільних проектів. При цьому важливо вести постійний моніторинг ефективності спільних проектів і задоволеності ходом їх реалізації з боку самих учасників кластера (критерій підвищення конкурентоздатності підприємств та розвитку інститутів).

Однією з головних складових регіональної інноваційної мережі має стати мережа трансферу технологій, створена на основі розгалуженої мережі закладів вищої освіти та наукових установ (в перспективі реорганізована у закрите акціонерне товариство, до учасників ввійдуть представники недержавної організації інноваційного розвитку та регіональний консорціум науково-дослідних організацій), що буде використовувати методологію SmartUp в сфері інкубації високотехнологічних підприємств.

Реалізація зазначених інноваційних проектів в регіоні дозволить:

- забезпечити інноваційний розвиток малих виробничих підприємств на території міст, а також у прилеглих депресивних сільських районах, забезпечити ефективний розвиток кооперації в мережі та спеціалізації виробничої діяльності підприємств;
- забезпечити повноцінне виробниче завантаження господарюючих об'єктів;
- забезпечити створення нових високооплачуваних робочих місць і забезпечити високий соціальний ефект від діяльності мережі в цілому.

Очікуваний стратегічний результат реалізації розроблених нами пропозицій:

- створення стійкого ефективного бренду області та вихід на якісно більш високий мережевий рівень співорганізації влади, активних центрів суспільства та бізнесу;
- облаштування територій регіону на засадах сталого розвитку, розвиток об'єктів виробничої та соціальної інфраструктури в сільській місцевості;
- залучення орієнтовно 700 млн дол. США прямих іноземних інвестицій в економіку області, створення 2000 нових робочих місць, створення не менше 100 нових інноваційних підприємств, модернізація виробничих потужностей на підприємствах;
- вихід регіону на позиції високотехнологічних ринків, збільшення кількості інноваційно-інвестиційних проектів (академічних та бізнесових) з міжнародною участю, зростання до 35% частки інноваційно активних підприємств, розширення напрямків діяльності місцевих підприємств та включення їх у глобальні мережі створення вартості.